

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Prigonirile se țin lanț.

(*) După toate probabilitățile, Avram Dreica n'are să-și termine cele 13 luni de temniță în Seghedin, la cât a fost osândit în două procese ale »Tribunei«, și alți camarazi de luptă au să ajungă și ei acolo.

Ieri tribunalul din Oradea-mare a pus adecă sub acuză (ceace de regulă însemnează — temniță și amendă) pe redactorul nostru responsabil Ioan N. Iova, iar pe Vineri judele de instrucție al aceluiaș tribunal a citat pe dl Iova să fie ascultat în alt proces de presă, intentat pentru două articole apărute în »Tribuna«.

Cine ar mai putea să obiectioneze că guvernul național nu-și face datoria, că Andrassy veghiază cu aceeaș grijă ca toți predecesorii săi asupra patriei primejduite de — agitatorii valahi.

De faptul că ajungem la o curte cu jurați, compusă din cetățeni, cari nu ne cunosc limba, nu's de o confesiune cu noi și cu atât mai puțin de o credință politică, nu ne plângem. Peste asta am trecut de mult... Sunt douăzeci de ani, de când chestia aceasta a fost pusă în discuție, la curtea cu jurați din Cluj, de maistrul și nestorul nostru Ioan Slavici. S'a ales și el cu — un an de temniță, iar lucrurile merg înainte.

Avem însă de obiectonat altceva: suntem dați în grija procurorului și pentru lucruri pe cari nu le-am scris! Ieri tribunalul din Oradea-mare a pus sub acuză pe redactorul nostru responsabil pentru adresa

de felicitare și încurajare trimisă deputatului Alexandru Vaida din partea coloniei vieneze. Vre-o sută români, dintre cari mulți supuși ungari, gata în orice moment a lua responsabilitatea pentru cele ce scriu și subscriu, au trimis adresa publicată de noi. Nici unul dintre ei n'a fost însă chemat la procuror, ci acesta își dă o nobilă trudă să ne încurce numai pe noi în proces.

Lucru, care nu ne miră de altfel. Când am întemeiat »Tribuna«, am știut că de procese vom avea parte. Și oricât ne-am feri să ne apărăm cu condeiul, știm că dacă procurorul vrea, ne găsește pricină, iar odată ajunși înaintea curții cu jurați, scăparea ar trece drept a opta minune din lume.

Ceeace nu ne poate de altfel împiedeca să stăruim asupra *nouei tendențe* ce se manifestă la procuratură: dl procuror din Oradea vrea să ne amuțască până și când e vorba să ne manifestăm *bucuria*. »Népszava« scria mai alaltăieri, că a se plânge de nedreptatea ce i-se face, ba chiar a se revoltă contra mișeliei, are drept ori și cine, în toate țările din lume... Presa maghiară nici acest drept nu ni-l recunoaște (a dovedit cu prilejul măcelului dela Pánade!), procuratura ni-l dispută deasemeni...

Prea bine: dar nici accente de mulțumire, nici o vorbă de încurajare? Atunci să se decreteze, că nu mai e voie să scriem decât cel mult despre lipsa de ploaie!

Ș'apoi prea e lată: procurorul are curajul să aducă afacerea Vaida înaintea

curții cu jurați? Ei bine, primim. Vom rugă chiar azi, pe dl *dr. Ioan Vaida* avocat, să *prepare dânsul materialul*, să fie el însuși apărătorul redactorului nostru luat la țintă pentru că »Tribuna« a susținut cu toată puterea lupta bărbătească dusă în parlament de Alexandru Vaida.

Dacă guvernul în loc să se geneze de cece a tolerat (ori poate chiar pus la cale) să se comită în cameră contra lui Vaida, vrea să țină încă la suprafață chestia, ducând o la curtea cu jurați, bine! Noi n'avem motiv de a ne da îndărăt. Dincontră, o să profităm de ocazie, pentru a mai scoate în relief mișelia ce s'a comis, mișelie pe care partidele maghiare socot s'o înmormânteze în comisia de imunitate.

Orice prigonire, trebuie să se întoarcă încontra prigonitorului!

Transacțiunea. Se anunță din Viena, că miniștrii austriaci vor călători la Budapesta în 10 I. c. pentru a relua și a încheia tratativele în chestia transacțiunii. Ei intenționează să petreacă în capitala Ungariei 4—5 zile.

Dela congresul sârbesc. Alaltăieri s'a deschis din nou congresul sârbesc la Carloviț din partea episcopului Zmejanovici. Intre altele s'a debătut procesul în cauza mănăstirilor, intentat din partea I. P. S. Sale metropolitului Ioan *Mețianu* din Sibiiu.

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Lisandru.

— Schiță. —

II.

Maria avusese puține bucurii în vieța ei. Imprejurarea aceasta îi potență și mai mult durerea lui Lisandru, pentru care apusese soarele cel luminos. Zi și noapte se gândia numai la mamă-sa și se trudiă să afle, cât îl ajută memoria, zilele senine din vieța ei.

Dar acestea erau de tot puține...

Își aducea aminte câte suferia Maria dela tatăl lui, până când eră el încă mic. Dejà de atunci îl amără nespun purtarea lui Neagu. De câte ori auzia, că o ceartă pe mamă-sa, devenia serios și mergea în grădină, sub povara durerii. Eră numai de vr'o nouă ani, când, nemai putând suporta durerea, ce i-o pricinuia suferința mamei sale, se ocupă cu gândul *de a se sinucide*.

Mai târziu s'au schimbat lucrurile. Neagu ajunsese chiar să-l învețe pe Lisandru a prețui jertfele cele mari, pe cari le aducea Maria pentru fericirea lui. »Mamă-ta e femeie fără carte, îi spune el adeseori, dar are o inimă și un suflet cum rar se găsește. De câte rele m'a scăpat ea pe mine...«

Dar moartea prea timpurie a Mariei a adus multă desnădejde în inima lui Lisandru. N'avea

să suferă numai pierderea unei mame îndumnezeite, ci aveă să lupte și cu pacostea, pe care o adusese Neagu repede asupra cinstei familiei.

Când a prins veste Lisandru, că tatăl său, dejă la șase luni după moartea Mariei, voiește să se însoare și să ia pe Anuța lui Busuioc, credeă, că aiurează. I-au fost fără succes toate încercările. A trebuit să plece acasă. Dar Neagu nu mai voia să știe de nime și de nimic, decât de Anuța. După stăruințele zadarnice de vr'o cinci săptămâni, Lisandru s'a înțeles cu Nichita și cu Marina să-l lase pe Neagu să facă ce va vrea. Să transcrie toată averea pe el, ca să-i rămână lui Petrișor, și pe urmă ce-a vrea Dumnezeu.

Neagu s'a învoit. Lisandru a plecat dela casa părintească în deplina conștiință, că nu mai are nici tată, iar pe Petrișor l-a trecut Nichita granița și l-a așezat la o prăvălie.

Dar Lisandru n'a avut liniște nici după ce-a crezut, că s'a terminat daravera. Ca să-și simtă împăcată conștiința, i-a scris tatălui său o scrisoare, analizând și expunând întregă chestia dintr'un punct de vedere mai larg. Neagu însă, în loc să-i dea dreplate, sub influința gurilor rele din sat și a părerei de rău, că s'a lipsit de toată averea, i-a răspuns în chipul următor:

Lisandre,

Am primit scrisoarea ta, în care zici, că dacă

ai fost prea aspru față de mine, să te iert. Da. Să te iert? Cum aş putea eu să te iert!? Când tu te-ai lăudat la mai mulți oameni, că acum ai tot pe numele tău și că mă dai afară din curte, ba nici din moșie nu-mi dai nimic să folosesc, dacă iau pe femeia aceea. Să știi, că o iau. Imputernicește antistia comunală, să mă dea afară, dacă vrei.

Ai zis și vorbele, că mai bine să mă înec, ori să mă spânzur, că n'ar fi nici un păcat și nici o pagubă. Frumoase cuvinte dela un băiat ca tine. Tu ești Lisandru cel bun? Tu ești Lisandru cel cuminte? Da, ai fost. Te-au și prețuit oamenii. Dar acum ce zic, auzind cuvintele spuse față de tatăl tău, care te-a adus în poziția în care ești? Of, Dumnezeuule, pentru cine am pierdut mii de nopți ostenitoare și fără somn!

Lisandre, mamă-ta (fie ertată) v'a lăptat numai. Eu v'am legănat nopți întregi și v'am purtat în brațe. Pe ea o lăsam să se odihnească.

Apoi v'ați făcut planul cu cel din Mesteacăn, ca toate ciublele din casă să le vindeți, iar casa să o nchiriați. Frumos plan. Puteți face ce vreți, că sunt ale tale. Dar bagă de seamă, băiete, că nime altul nu și-a desfăcut pieptul și nu și-a întins brațele cu bolovanii din pădurea Mesteacănului și cu materialul, ce a trebuit la zidurile, ce le-am făcut. Nici nopți n'am mai avut. Mi-se pareă, că nu mai știu ce fac.

Reconstruirea cabinetului austriac. De când fața parlamentului austriac s'a schimbat în urma alegerilor pe baza sufragiului universal, este actuală chestia reconstruirii cabinetului. Cu deosebire partidul socialist creștin, ca cel mai mare în cameră, are dreptul să fie reprezentat în guvern. Ministrul *Marchat* și a și dat abdicarea, Maj. Sa însă nu i-a primit-o, căci se evită criza ministerială înainte de-a se termina încheierea tranșacțiunii.

Slovacii pentru votul univesral. Partidul poporal slovăcesc a convocat adunări de popor în Zsolna și Pojon. La aceste adunări deputatul *Hodzsa* va vorbi despre dreptul sufragiului universal.

Răzbunări mizerabile.

»*Nagyvárad* Ujság« delat 3 Sept. scrie la loc de frunte:

»E tocmai o săptămână, că la Beiuș s'au pornit valurile electorale; lupta ce s'a pornit însă cu atâta vehemență pentru mandat, nu s'a sfârșit încă, câtuși de puțin.

»Infrângerea rușinoasă nu-l lasă pe guvern să aibă conștiința liniștită. S'a pornit deci de sus reacțiunea: *presiunea, terorismul și prigonirea oficioasă!*

»Ne sosește deodată din vre-o 20 comune — *locuite de români* — știrea, că autoritățile nu permit valahilor cari au votat pentru **Lucaciu să-și treere grânele secerate.** Se provoacă la nu știm ce regulament învechit, pe care până acum nu l-au aplicat, ci numai acum trebuie pus în vigoare, *pentru că nu puterea guvernului a învins la alegerea din săptămâna trecută.*»

După ce spune că românii au reclamat prin avocatul lor dr. I. Ciordaș la viceșpan, termină:

»Corespondentul nostru ne mai anunță, că agenții provocatori ai guvernului tot n'au încetat încă să arunce printre popor sămânța urei dintre maghiari și români.

Bătăile și incendiările sunt la ordinea zilei... Stări de minune sunt astea! «

Ce trebuie să fie, când un ziar unghuresc scrie astfel?!

Lașitatea.

Cea mai mare vitejie e să fi în toate împrejurările stăpân pe tine însuși și să faci numai ceea ce tu însuși crezi, că e bine a face.

Nu e om cu mintea întreagă cel ce zice, că e laș trecătorul, care se dă la o parte când îi iese un câne turbat în cale, ori că e laș neguțătorul, care își dă fără discuțiune marfa când, la mijloc de codru des, îi iese în cale tâlharul înarmat cu hamjere la brâu și cu pistoale încărcate: bărbăția și-o areți când n'ai încotro și când ai nădejde de izbândă. Așa numai din supărare și la un noroc numai smintitul își pune vieța în primejdie.

Nu mai încape nici o îndoială, că niște smintiți oameni, ce și-au pierdut sărita, au fost sătenii, cari s'au răsculat astăprimăvară în România și că viteji n'au fost nici oștenii, cari au tras cu tunurile în ei. Li-s'a iertat unora păcatul, fiindcă desnădăjduirea îi scosese din minți, și li-s'au adus altora laude fiindcă sub stăpânirea spaimei și-au făcut datoria supunându-se comandai: viteji au fost însă numai cei ce și-au păstrat bunul cumpăt.

Viteaz, mare viteaz, viteazul, cu care trebuie să ne mândrim și pe care nu avem să-l uităm, a fost căpitanul, care mai înainte de a comanda »foc« a ieșit el singur și a înaintat cu pieptul desvilit spre mulțimea cuprinsă de mânie, ca s'o înduplece cu vorbe și să-i potolească mânia. Lacrămile au să ne năvălească în ochi când ne aducem aminte de nobila biruință, pe care a reputat-o el când a văzut, că oamenii și-au venit în fire și s'au risipit.

Aceasta a fost fapta de adevărată vitejie omenească.

Greșit-a dar celce în o clipă de amără-

ciune altfel legitimă a scăpat vorba, că e o lașitate ca un întreg popor să sufere ceea ce suferă românii din regatul ungar.

Lași infami au fost ostașii înarmați, care la Pánade s'au năpustit asupra bieților de români nearmați, și e peste putință să nu fi cuprins de adâncă indignațiune în fața unei asemenea fapte. Nu ca români, nu ca co-religionari și frați de sânge, ci ca oameni suntem cuprinși de viuă repulsiune față cu acei oșteni desbrăcați de firea omenească, de care se rușinează țara și neamul, din care fac parte.

O lume întreagă simte această repulsiune, noi însă nu avem să facem pe poporul maghiar vinovat de fapta lor, ci avem să-l plângem pentru că trebuie să tolereze asemenea oameni în mijlocul lui; cu atât mai puțin avem să ne căim, că românii își păstrează bunul cumpăt, care e virtutea cea mare a neamului nostru.

Când vede asemenea fapte, românul adevărat își face cruce și-și caută de drum.

Alegerea lui Lucaciu.

Iată ce scrie »Die Zeit«:

Chestiunea naționalităților (din Ungaria) a jucat un rol important în alegerea din cercul Beiușului, pe care partidul independenței l-a pierdut în folosul naționalităților.

Alegerea, în care cunoscutul agitator român Vasile Lucaciu a învins cu mare majoritate pe candidatul partidului independenței, a dovedit puterea cuceritoare a propagandei, pe care deputații naționalităților o fac cu o stăruință neobosită, și neputința partidelor maghiare față de această agitație, în ținuturile locuite de nemaghiari.

E drept că partidul independenței a săvârșit o greșală, nepunând în fața lui Lucaciu, pe care, în ochii românilor, îl impresoră gloriola coroanei de martir, o personalitate distinsă, ci pe un om cu totul necunoscut în district, un om care n'are acolo legături și care a trebuit să-și recruteze partidul cu ajutorul cortesilor din Budapesta.

Dar chiar dacă un om cu faimă bună ar fi susținut lupta cu Lucaciu și partidul kossuthist ar fi fost organizat mai bine, decum a fost de astădată 48-istii, cu greu ar fi putut face ceva,

M'ai declarat mai departe, că sunt prost, că nu știu ce fac. Frumos dela tine. Să fiu acuma alungat și lipsit din toate ale mele, de copilul meu cel bun și învățat. Am putut să-mi trag dela gură, de-am trăit cum am putut. Am putut să vă caut hatărul. V'am dat cele de lipsă când ați cerut, ca să fiți în rândul celor dintâi. Și acum, uite cu ce-mi răsplățiți!

Apoi zici, să te iert? De 'mi veți face așa după cum v'ați făcut planul, atunci vă blastăm, vă afurisesc, de nimic nu se alege de voi. Faceți-mi. Că de aceea bunul Dumnezeu nu o să mă lase nici pe mine, până voi avea zile.

Ai spus, că nu mai am nimic. Satul e plin. Giranții, cari mi-au iscălit polițele, nu mai vreau să le iscăliască. Trimete dar bani lui Nichita să plătească la bănci. Să ai grije, să nu se protesteze polițele. Dacă aş avea și eu folos dela moșie, după cum ai spus, că scrii în contract, aş plăti și eu din dobândă, dar așa nu pot.

Dacă eu o iau pe femeea aceea, voi nu aveți nici o pagubă. Nu v'am scurtat pe nici unul din dreptul vostru. Mamă-ta mi-a spus în fața mai multora, să mă însor, că singur e greu. A spus și aceea, că din moșie să nu se înstrăineze, lucru, pe care l-am și făcut.

Acum ce mai vreți?

Pe Lisandru l'a cuprins o durere amară în fața acestor învinuiri grave ale tatălui său.

Nu făcuse nimăru pe lume nici cea mai mică nedreptate, nici cel mai mic rău. Și tocmai tatăl său să fie acela, care să-l acuze, să-l condamne și să-l blasteme!? Pentru ce? Pentru că nu și-a dat învoirea la o căsătorie sub cinstea familiei lor și pentru că a voit să salveze ce-a rămas dela Maria pentru fratele său mai mic.

Idealistul, visătorul Lisandru a început a se închide tot mai mult în sufletul său, a început a fi trist, neîncrezător, melancolic.

A scris în Mesteacăn lui Nichita și Marinei, că el nu se mai amestecă de fel în daraverile de-acasă. Să facă ce vor crede și cum vor chibzui ei mai bine.

El se simțea tot mai părăsit, tot mai singur, și tot mai înstrăinat de vieța, încălzită de razele iubirii.

Neagu a luat pe Anuța lui Busuioc și a ieșit din curtea și din casa, în care trăise împreună cu Maria.

Casa cea frumoasă din mijlocul satului a rămas pustie, poarta a început să se dărapene, iar buruiiana a început să cutropească curtea și grădina. Pe când trăia Maria curtea era ca un pahar, curată și cu flori la prispa casei, grădina era plină cu tot felul de legume, cu pomi și cu straturi de flori. Lângă zidul din fundul șurii era stupină, potecile erau mărginite cu agriși și cu coacăzi stufoși.

Șura era plină totdeauna cu nutreț, iar grajdurile nu erau niciodată lipsite de vite, de rămători și de galițe. Sub șop era căruța de mers la oraș și carul de câmp, o mașină de îmblătit cu mâna și o mașină de ciuruit bucatele.

Cămara era plină cu carne, cu slănină, cu tot felul de făinuri și unelte. Podul gemea sub povara tuleilor de porumb, iar pivnița era îndesată de hambare cu grâu, de grâmezii de zarzavat, de molda cu pâni și de borcane cu acrituri.

Toate, toate și mai ales odăile grijite și împodobite cu țesături și cusături de-ale Mariei, îi spuneau cât de harnică e stăpâna casei.

Ce bine se simțea Lisandru acasă. Avea o curte, o grădină, o casă într'un sătuleț, care îi aparținea și lui, avea mamă, tată, frate, rudeni. Cunoștea un loc, unde se născuse, unde crescuse, unde se jucase cu copiii; un sat, pe malul Oltului, cu o vale, unde se scaldă vara de cinci ori pe zi; cu o pădure, unde mergea să culeagă fragi, smeură, mure și alune; cu o luncă, unde mergea cu fete și cu băieți la măcriș; cu o fânață pe malul Oltului, unde îl îmbăta mirosul de fân și de otavă; cu un câmp, care-l învățase să cunoască frumusețile naturii. Știa, că are casă, are vatră părintească, de care îl leagă atâtea amintiri scumpe, de care i-se leagă vieța întreagă.

Dela vârsta de șapte-opt ani începuse a fi tot între străini. Și cum plângea de amarnic în

deoarece e de neîngăduit că agitatorii naționalităților au o influență uriașă asupra compatrioților lor și-i conduc cum vreau.

Primejdia, ce residă aci pentru unguirism, va crește încă atunci când se va introduce în Ungaria votul universal, și de aceea e natural dacă cercurile conducătoare se îngrijesc de unele garanții în contra izbândei partidului naționalităților.

Pierderea mandatului (din partea unguirilor) dela Beiuș, mandat ce are importanță mai cu seamă în comitatul Bihorului, fiindcă acolo au încă teren destul de tare partizanii fostului sistem, e nu numai un dezastru pentru partidul independenței, ci și o slăbire a ideii de stat maghiar, și de aceea, nu fără temei unii deputați din partidul kossuthist reproșează acestuia, că n'a cruțat partidul și maghiarismul de această înfrângere.

Dealtminte, alegerea aceasta nu e decât un simptom al marelui rău ce-l prezintă chestia naționalităților pentru Ungaria. Guvernul își va da toate silințele spre a stărpi din temelii răul acesta.

Din comitatul Solnoc-Dobâca.

Viață românească în comitat. — Petreceri de vară. — Adunarea despărțământului »Astrei«. — Z. Bârsan în Dej. Corul teologilor din Gherla.

Comitatul Solnoc-Dobâca e unul dintre cele mai românești comitate ale Transilvaniei. Populațiunea română întrece cifra de 90 procente. Și cu toate acestea puține semne de viață nu am putut să dăm până acuma.

Alegerile dela Ileanda-Mare, și Lăpușul-unguresc au trezit din somn pe ceice veșnic erau obșnuiți a sta în pasivitate. Înțeleg pasivitatea strictă, care consta în a nu face nimic. Acestei pasivități avem de a-i mulțumi împrejurarea, că aici la noi acasă, în vatra și moșia noastră eram considerați de un popor osîndit la iobăgie, la supunere oarbă îngâmării și sovinișmului nemeșilor demoralizați ai rasei maghiare.

Nu pot să nu o spun aici pe față, că e chiar rușine, ca într'un comitat cu peste 90 procente români, să nu avem nici măcar un pretor sau subpretor român la administrație. Administrația comitatului e în mâna nemeșilor scăpătați, a unor oameni, cărora nu numai cultura socială și științifică, dar și minimul în ale simțului de drept și echitate le lipsește. Din norocire avem în fruntea comitatului un viceșpan, care puțin seamănă cu frații lui de rasă și delimbă. Se vede

anii dintâi, după ce se depărtase de casa părintească!

Ca să-i treacă mai ușor, îl încvartiraseră ai lui la niște rudeni, pe care le cunoștea bine, căci aveau obiceiul să-i cerceteze acasă la ei. Erau la casă și copiii, un băiat și două fetițe, cu cari să se joace și să-i uite de urit.

Dar Lisandru se retrăgea în grădină și plângea cu lacrimi. Numai când auzia vorbă în stradă tresăria: i-se părea, că auzise glasul mamei sale, al tatălui său, al vecinilor, al copiilor din sat. Și începea a plânge și mai cu amar.

A trecut vremea. Lisandru s'a mărit. A răsbătut străinități mai îndepărtate, întărit la inimă și cu sufletul liniștit. Gândul însă totdeauna îi eră acasă. Acasă la părinți, la Petrișor, la fiii din Mesteacăn, la satul întreg. Și eră mângăiat, eră fericit, că este de undeva, că are pe cineva, că nu este străin în lumea aceasta.

a fi om mai moderat și mai cuminte, decât Nagy György și Hock János.

Aceasta este partea slabă a noastră. O organizare sistematică trebuie să ne reformeze întreaga administrație. În 7 cercuri politice, pline de trântori numiți solgăbirăi, avem drept cel puțin la jumătate din posturile plătite din sudoarea noastră. Sedria orfanală, oficiile comitatense sunt ale noastre în mare parte, dacă ne punem pe muncă. Deci organizație.

Alegerile încununate de succes dela Ileanda-Mare au împrăștiat un bogat izvor de rază încurajatoare peste comitat. Deputatul dr. Mihali e omul poporului, care merită încrederea alegătorilor săi.

Prezența lui la adunări, la petreceri de vară, la conferențe preoțești și învățătořești naște o însuflețire și îmbărbătare de nedescris.

Și dânsul știe să-și facă datoria unui tată al poporului. Iată însămnătatea alegerii dela Ileanda-Mare.

La alegerea din urmă din Lăpușul-unguresc dr. Lucaciu a căzut. A fost cam rușinos lucru pentru cei slabi de inger din cercul Lăpușului. Dar și aici am profitat ceva. Poporul acum e conștiu de demnitatea sa. Cei rătăciți cu rușine își mărturisesc păcatul și o eventuală altă alegere cu siguranță o să ducă la izbândă.

În Dej, în capitala comitatului, inteligența română e foarte bine reprezentată. Ne lipsește însă și aici organizația. O casină, o muncă, mai intensivă a despărțământului »Astrei«, un loc de convenire, petreceri, conveniri sociale ar da mult avânt cauzei românești din Dej. La gimnaziul de stat din loc 35 proc. a elevilor sunt români. O masă a studenților ar fi de mare folos. Banca »Someșana« ar putea lua exemplul dela »Economul« din Cluj și ușor ar putea da viață acestei instituțiuni binefăcătoare.

Petrecerile de vară pentru cei din comitatul nostru au o îndoită însemnătate. Sunt singurele ocaziuni în decursul unui an, când inteligența noastră resfirată poate să convină la sfat și mângăiere. Aici cel puțin suntem singuri și nu ne vedem încunjurați de străini, cari într'un joc sau cântec românesc văd pericolul întregă seminția lui Arpád.

Becleanul, Reteagul, Lăpușul-unguresc, Ciachi-Gârboș sunt locuri, unde în tot anul se adună un public frumos la petrecerile de vară. În anul acesta a excelat între toate Ciachi-Gârboșul, unde marele succes al petrecerii este a se mulțumi prezenței doamnei dr. Mihali ca patronasă și a dlui deputat ca patron.

Doamna dr. Mihali e un tip de româncă însuflețită pentru cauza noastră. Cultura ei înaltă,

După moartea mamei sale s'a simțit mai străin în lume. Totuș mai avea pe cineva, mai putea zice, că are casă, că este de undeva.

Dar după catastrofa cea mare a urmat prea repede a doua: Neagu a părăsit curtea copiilor lui, iar aceștia au rămas fără casă.

Lisandru nu se mai putea gândi acasă, simțea că nu mai poate călca de-acî înainte în satul său, trebuia să se încredințeze că de-acum el nu mai este de nicăiri, că de azi încolo nu mai există pentru el locuri sfinte, cari să-i trimeată raze de iubire.

Un singur loc sfânt mai avea: *mormântul mamei sale*. Dar și acesta este acum pe pământ străin, la marginea unui sat, de care nu se mai poate apropia, despre care nu mai știe în ce parte a lumii este.

ținuta hotărâtă și impunătoare, afabilitatea, cu care știe să câștige iubirea și stima publicului, în scurt timp au făcut-o regina comitatului nostru. La petrecerea din Ciachi-Gârboș doamna dr. Mihali a ținut o vorbire, în care a zis, că »la năcaz, ca și la bucurie, va alerga totdeauna în mijlocul poporului și se va împărtași de durerile și de bucuriile lui deopotrivă«. Aici nu mai trebuie comentat.

Pe 28 August n. a fost anunțată adunarea despărțământului »Astrei« în Dej. Un public imens se adunase căci seara avea să urmeze reprezentarea lui Z. Bârsan și concertul teologilor din Gherla.

Ședința despărțământului s'a ținut la 4 ore p. m. Comisia pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor în timp de 10 minute a adunat suma de 1000 coroane. Frumos succes material. Am auzit însă din multe părți exprimându-se dorința, ca comitetul central din Sibiu în munca sa culturală să fie cu mai multă considerație la provincie și să dea despărțământelor anumite sume, peste cari acestea să poată dispune în caz de lipsă. Centralizarea instituțiilor culturale în Sibiu și desconsiderarea totală a lipselor culturale ale despărțământelor nu e prea binevăzută.

Comitetul despărțământului »Solnoc-Dobâca« anul acesta a dezvoltat puțină activitate. Ar fi timpul suprem să se desvălească odată motivele acestei amorțeli.

Seara la 8 Bârsan cu trupa sa și corpul teologilor pe scenă. Public imens. Costume frumoase. Floarea românismului din aceste părți adunată în sala comitatului. O sărbătoare națională, ca și care din anul 1882 în Dej nu s'a mai văzut.

Reprezentarea lui Z. Bârsan a constat din următoarele piese: »Un prietin«, comedie; »Capriciul unui tată« comedie și »Furtuna casnică« comedie.

Domnul și doamna Bârsan au făcut culturii românești prin debutul lor în Dej un serviciu neprețuit. Suntem într'un oraș expus zilnicelor șicanări și atacuri, venite din partea străinilor.

Publicul a fost încântat de teatrul românesc, de arta română. Mulți din public nu vor fi văzuți până atunci niciodată artiști români pe scenă. La revedere domnule și doamnă Bârsan, la revedere!!

Corul teologilor din Gherla, care a concertat cu această ocaziune s'a dovedit de o trupă bine disciplinată, care întrece marginile artei de diletanți. O ceată de tineri zdaveni, niște melodii drăguțe, voci plăcute și mișcătoare... au stors admirația publicului. Doinele solistului Petru Viman au fost de toată frumuseța. Străinii, cari au fost de față, s'au depărtat cu impresia, că »bizony, ezek az oláhok még sem vadak« (zău valahii acesteia totuși nu-s sălbatici).

Gherla ne-a făcut de astă-dată mare cinste. Și aceasta o înregistrăm cu o îndestulare deosebită.

Vine dansul. Hai frate, ce mai româncuțe frumoșele. Să le mânci cu ochii. Comitetul încă în invitații a rugat damele să se prezinte în costume naționale. S'au și prezentat astfel. La cadrul a trebuit să se facă 3 colcane. Joc și veselie până dimineața la 7. Impresii bune, inimi pline de speranța unui viitor mai bun al cauzei românești din comitatul Solnoc-Dobâca.

La revedere în Bistrița, la adunarea »Astrei«.

Lio.

Din România.

Congresul de petrol. Deschiderea oficială a congresului se va face Dumineca viitoare 26 August (8 Sept. n.) la orele 10 jum. dimineața în palatul Ateneului român.

Deasemenea tot la Ateneu se vor ținea toate celelalte ședințe plenare. În palatul universității se vor ținea numai ședințele celor trei secțiuni.

La excursiunea de Marți 28 August (10 Sept. n.) pe valea Prahovei, ce va dura toată ziua și în care timp se vor vizita Câmpina, Bușteni, Sinaia și Castelul Peleş, numărul congresiștilor

Înainte de de-
Jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmándi

alui **Schmidthauer,**
stomacul neregulat îl aduce în
ordine în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la **Schmidthauer Lajos,** farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mare.

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

A V I S.

Un candidat de avocat

cu praxă bună,
află aplicare din 15 Septembrie a. c. în cancelaria avocatului
Dr. Joan Papp, Brád.
Doritorii să se adreseze direct.

La o familie inteligentă română (Boesky-tér nr. 1.) se primesc studenți cu toată proviziunea.

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune articole de porțelan sticlă,
LĂMPI
RAME,
argintărie-china și alpacca obiecte de lux și tacâmuri.
Jucării de copii. Păpuși.
TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun izvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.
Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.
Serviciu prompt și cu atenție!

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu
ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.
Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

In Arad, str. Boros Béni 6
s'a deschis
magazinul
produselor de zidărie ale întreprinzătorilor zidari din Arad.
In magazin se află totdeauna pe lângă prețurile moderate: var, ciment, țigle, hărțile de cătran și alte materii de zidit.
Cancelaria de planuri și întreprindere.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.
Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut
Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch
Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz) cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár Bander Gábor, măsar.
E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e lăudat **spiritul de ghiată.** Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar
HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Inchiriere de hotel și ospătărie

Incunoștiințez onoratul public din loc și jur că am închiriat

hotelul și ospătăria

„PROKOPECZ“

de lângă gară,

pe care o conduc mai departe. Deoarece năzuința mea e ca onorații mei oaspeți să fie totdeauna mulțumiți, cer sprijinul și părtinirea tuturor.

Horváth Sándor
hotelier și ospătar.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borceau 1 cor. 40 fil.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roza și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Sugár-ut
și la Török József, apotecar, Budapest, Király utca.

In atențiunea
proprietarilor de pământ, notarilor,
învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea
„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)
(in apropierea gării de motor), oricine se poate distra plăcut. — In toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt
cu stimă:

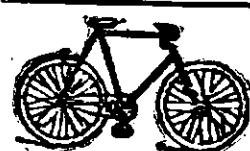
Lukács Fülöp László,
cafegiu.

Dela mine se pot procura
mașini de cusut, economice și biciclete
cu prețurile cele mai reduse și
pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se efectuează grabnic și punctual și în provincia.

Falk Imre,
Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 30.
Széchenyi-tér 39.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4} și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipiez spese de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

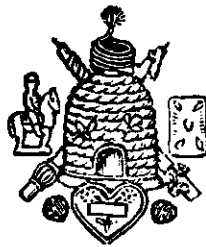
ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuzitorii de afaceri abili și demni de încredere.

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihar și Sălaj.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară
NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucată 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămăie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserică. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o eșcut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

Adjustat cu minișteru putere electrică

Miere și ciară galbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu adjustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de poștă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Első szegedi len-áru damast és műszövéde

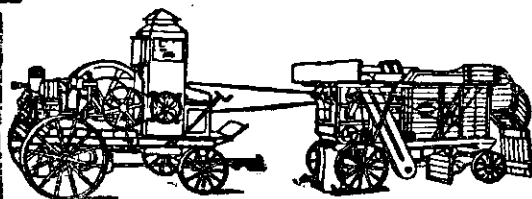
Csecs Mihály

SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sa'a proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajutor după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică. Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mal ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani deșarădul în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpesta.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

FIRMA FONDATĂ IN 1854

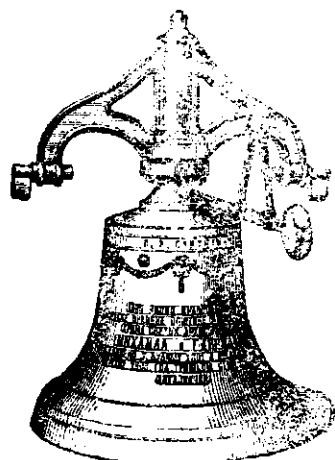
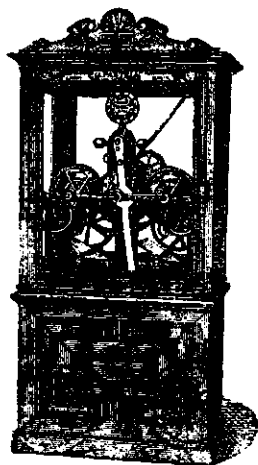
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smălțuri și șcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

☉ **Acuma a sosit** ☉

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

≡ **Prețul unei sticle 2 coroane.** ≡

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

≡ **Prețul unei sticle 80 fileri.** ≡

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă și iluminare precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticiuri francezești și englezești.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public
că am deschis

în Arad, Nagyváradi-ut nr. 3.
un atelier de pantofărie

care corespunde epocii moderate.

Studiile mele făcute prin orașele multe din străinătate mă aduc în plăcuta poziție de a lăsa prea stimaților mei clienți cele mai cu gust și frumoase opere pe lângă cele mai moderate prețuri.

Pun mare pond și de tot felul de renovații.
Pentru comande rog cu toată stăruința:

Wagner István, pantofar

telefon 585.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad

Atelier de arhitectură alui

Reppmann Gyula

arhitect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:
ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:
BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de birou în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuielilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi, nr. 8 Arad efectuează tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxei mele continue de 32 ani, mă năzuiesc ca în totdeauna să câștig încrederea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot felul de zidărie o efectuează cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măstru zidar.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, întreprindere de sticlărie (Hotelul „Pannónia“).

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI		FOI PERIODICE
INVITĂRI ~ BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small> ~ BILANȚURI ~ ANUNȚURI FUNEBRALE	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> ● Tot felul de lucrări tipografice ● </div> <p style="margin: 5px 0;"><i>atingătoare de această branșă</i></p>	PROGRAME ~ BILETE DE CUNUNIE <small>după dorință și în culori</small> ~ ADRESE ~ BILETE DE INTRARE
<div style="border: 2px solid black; padding: 10px; display: inline-block;"> <h1 style="margin: 0;">„TRIBUNA“</h1> </div>		
PREȚ-CURRENTURI <small>la orice timp</small> ~ NOTE ~ STATUTE • LIBELE ~ CIRCULARE	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> ● Diferite tipăriri pentru bănci ● </div> <p style="margin: 5px 0;"><i>Str. Deák Ferencz nr. 20</i></p>	CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small> ~ MENU ~ PLICURI CU FIRMA ~ OBLIGAȚIUNI
<i>Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.</i>		
CĂRȚI în COMISIUNI	<i>Prețuri moderate!</i>	EDITURĂ PROPRIE